

Na dziedzińcu Pałacu Branickich odkryto tysiące zabytków

17 sierpnia 2023

Kilka tysięcy zabytków pochodzących z różnych okresów m.in. fragmenty kafli, ceramiki, monety, pozostałości po szpitalu połowym czy większy fragment odkrytej wcześniej kamiennej podłogi – wykopano dotychczas podczas badań archeologicznych prowadzonych na dziedzińcu paradnym Pałacu Branickich w Białymstoku.

Prace rozpoczęły się na początku lipca; prowadzi je Uniwersytet Medyczny w Białymstoku, który w Pałacu Branickich ma swoją siedzibę.

Pierwsze prace na dziedzińcu, które obejmowały niewielką jego część, zostały przeprowadzone w ubiegłym roku. Archeologom udało się wtedy odkryć m.in. fragment datowanej na XV-XVI wiek kamiennej podłogi, a także naczynia i kafle z różnych epok, obozowisko mezolityczne. Badacze podkreślali wówczas, że to ważne odkrycia dla poznania historii miasta.

Obecne badania, które obejmą teren o powierzchni 500 metrów kwadratowych, to pierwszy etap kompleksowych prac archeologicznych, którymi objęty będzie cały dziedziniec. We wtorek na terenie prac podsumowano pierwszy miesiąc zaplanowanych na całe wakacje badań.

Jak mówił dziennikarzom archeolog Michał Dziób z pracowni APB THOR, która prowadzi badania, dotychczas wydobyto kilka tysięcy zabytków. Wymienił, że wiele ciekawych zabytków odkryto w jednym z narożników, gdzie znajdowała się warstwa gruzowiska, która – jak mówił – powstała po II wojnie światowej, po zniszczeniu Pałacu Branickich i porządkowaniu terenu. Dziób powiedział, że były w niej znaleziska wymieszane

z różnych okresów m.in. z I wojny światowej, o czym świadczą zabytki z działającego tu wtedy szpitala polowego, przede wszystkim szklane buteleczki po medykamentach, ale też zabytki związane bezpośrednio z Pałacem Branickich jak kafle z pieców.

Archeolog powiedział, że kontynuowane są prace na odkrytej w ubiegłym roku kamiennej podłodze datowanej na XV-XVI wiek. „Będziemy starali się odsłonić cały ten budynek i ustalić jego chronologię i przeznaczenie. Myślę, że na tym etapie możemy potwierdzić [...] ten budynek powstał najprawdopodobniej w XV wieku za czasów Raczko-Tabutowiczów” – mówił Dziób. Wskazał też, że o tym, że budynek jest starszy od założeń, które funkcjonują, jest jego inne ułożenie, a także warstwa ziemi, w której się znajduje to warstwa, która powstawała razem z nim, a występują tam materiały średniowieczne i późnośredniowieczne.

Badacz ocenił, że ciekawym odkryciem jest też dużych gabarytów obiekt szalowany deskami, który w „wypełnisku” ma gruz i duże ilości zaprawy wapiennej. „Stąd nasze pierwsze przypuszczenia, że był to taki obiekt do wytwarzania, mieszania zaprawy użytek albo do budowy pałacu, albo wcześniejszych budynków, z czasów Wiesiołowskich albo Raczko-Tabutowiczów”.

Wśród innych zabytków są też m.in. XVII-wieczne monety, metalowe przedmioty jak klucze czy okucia, guziki od mundurów, gwoździe czy pozłacany drobny zabytek, który mógł być najprawdopodobniej pokrętłem lub kluczykiem od niewielkiej szkatułki.

Wszystkie odkryte zabytki zostaną poddane konserwacji i inwentaryzacji, a po ich opracowaniu zostaną przekazane do Muzeum Historii i Farmacji Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku.

Kierownik Muzeum Historii Medycyny i Farmacji UMB dr Magdalena Muskała wyraziła radość, że tegoroczne badania przyniosły tak dużo „świadków historii” nie tylko z czasów Branickich czy

Wiesiołowskich, ale sięgających do tych pierwszych właścicieli dóbr Białegostoku, czyli Raczko-Tabutowiczów. „Bardzo ciekawi nas ten obiekt, na którym praktycznie stoimy (kamienna podłoga), jego funkcja. Widać, że miał bardzo duże gabaryty, więc może dokopaliśmy się nawet do pierwszych Raczko-Tabutowiczów, czyli do Jakuba Raczki-Tabutowicza” – mówiła Muskała.

Powiedziała, że cieszą ją wszystkie znalezione drobne zabytki, a przede wszystkim kafle, które pokazują – jak podkreśliła – „jak piękny, jak zdobny był pałac za czasów Branickich”.

Obecne prace archeologiczne mają potrwać do końca wakacji; będą odkrywane kolejne fragmenty w zaplanowanym obrębie 500 metrów kwadratowych.

Pałac i ogród Branickich w Białymstoku należą do najbardziej reprezentacyjnych miejsc w mieście i regionie. Początki kompleksu pałacowo-ogrodowego sięgają XVI w., ale swoją świetność przeżywał on w XVIII w., za czasów hetmana Jana Klemensa Branickiego. Ocenia się, że Białystok miał wówczas jeden z najpiękniejszych ogrodów barokowych w Polsce, a nawet w Europie.

Kierownik Muzeum Historii Medycyny i Farmacji UMB dr Magdalena Muskała mówiła wcześniej, że dzisiejszy dziedziniec paradny pełnił od początku funkcje mieszkalne, w tym miejscu Raczko-Tabutowicze zbudowali swój pierwszy dwór drewniany, następnie Wiesiołowscy wybudowali pierwszą kamienicę, budowlę obronną w stylu willi, a koniec XVII wieku, kiedy pojawili się Braniccy, dwór Wiesiołowskich rozbudowano do dzisiejszej rezydencji, a na dziedzińcu za czasów Branickich odbywały się m.in. musztry wojsk i witano gości.

Autorstwo: Sylwia Wieczeryńska

Źródło: NaukawPolsce.pl